

Množství tepla

potřebné ke změně teploty
nebo přeměně skupenství látky

Autor: Ing. Jiřina Ovčarová

Seznam kapitol a odkazů

Teplota

Teplo

Dodávání tepla látce

Měrná tepelná kapacita látky

Ohřívání pevných látek - video

Chování látky při teplotě tání

Tání látky - video

Změna kapaliny na plyn - video

Ohřívání kapaliny

Měrné skupenské teplo varu

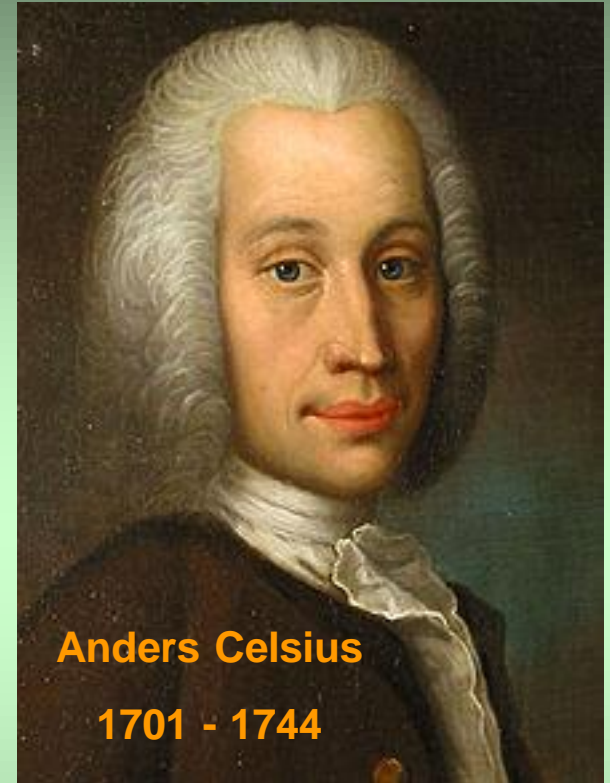
Ohřívání plynu

Graf růstu teploty v závislosti na teple

[Další](#)

Teplota

- **Teplota** je měřitelná veličina.
- Její jednotkou je **°C**.
- Jednotka je pojmenovaná podle švédského astronoma a fyzika Anderse Celsia.
- Ten roku 1742 navrhl stodílkovou teplotní stupnici vycházející z fyzikálních vlastností vody.
- Jeho stupnice byla původně obrácená. Bod varu vody měl 0 a bod mrazu +100 stupňů. Od té doby se ale jeho stupnice změnila do dnešní podoby.
- Dnes je **0°C teplota tání** a **100°C teplota varu vody**.
- Teplotu ve °C značíme **t**.

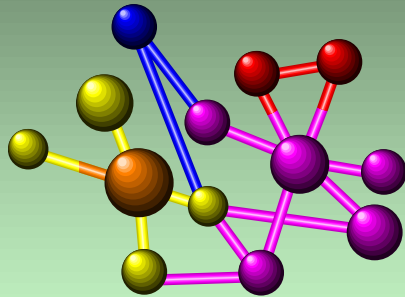

Anders Celsius

1701 - 1744

Další

Teplo

- **Teplem** nazýváme vnitřní energii látek.
- Teplo je pohybová energie částic, ze kterých se látka skládá.
- Teplo je fyzikální veličina.
- Značíme ji **Q**.
- Jednotkou tepla je joule. (**J**)

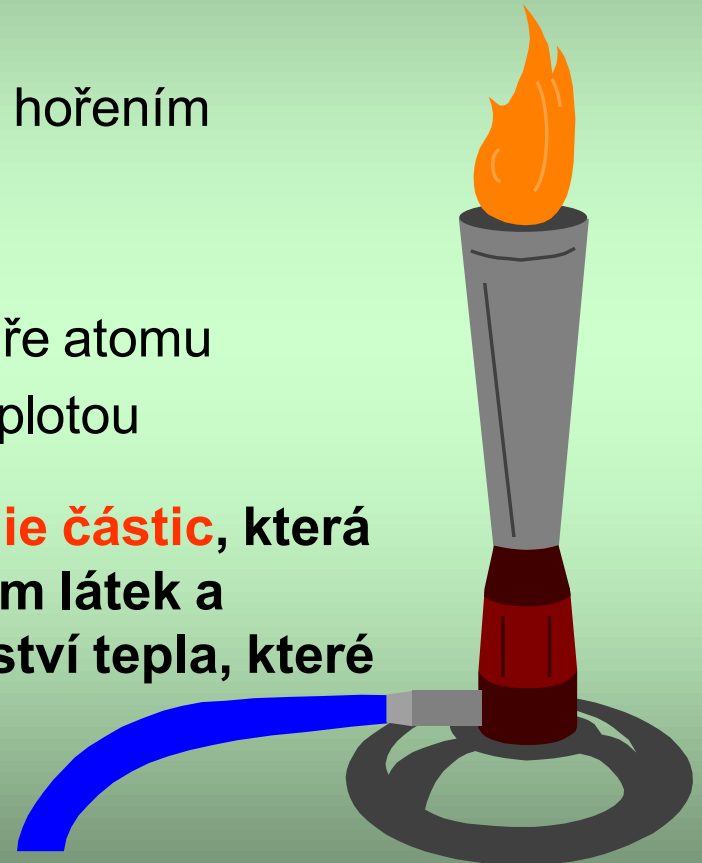
Další

Dodávání tepla

- Teplo může látka získat **přeměnou z jiných druhů energie**.
  - a) z pohybové energie těles – např. třením nebo ohýbáním
  - b) z energie chemické vazby – např. hořením
  - c) přeměnou z elektrické energie
  - d) zářením – látka pohlcuje paprsky
  - e) radioaktivitou - vazba částic v jádře atomu
  - f) předáním tepla od látky s vyšší teplotou

Protože **teplo** je vlastně **pohybová energie částic**, která se navenek projevuje jednak skupenstvím látek a jednak teplotou, bude nás zajímat množství tepla, které je potřeba dodat látce, aby se

- a) **zvýšila teplota látky**
- b) **změnilo skupenství látky**

Další

Měrná tepelná kapacita

je jednou z charakteristických vlastností konkrétní látky

- Značíme ji písmenem **c**.
- Jednotkou tepelné kapacity je $[\text{kJ}/\text{kg} \cdot ^\circ\text{C}]$

• **Měrnou tepelnou kapacitu** konkrétní látky najdeme ve fyzikálních nebo chemických tabulkách.

• Množství tepla Q , které musíme látce dodat, aby teplota vzrostla o určitý počet stupňů, tak počítáme podle vztahu:

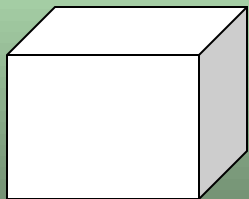
$$Q = m \cdot c \cdot (t_2 - t_1)$$

Další

Dodané teplo [J]

Teplota [$^\circ\text{C}$]

$$Q = m \cdot c \cdot (t_2 - t_1)$$

Ohřívání pevných látek

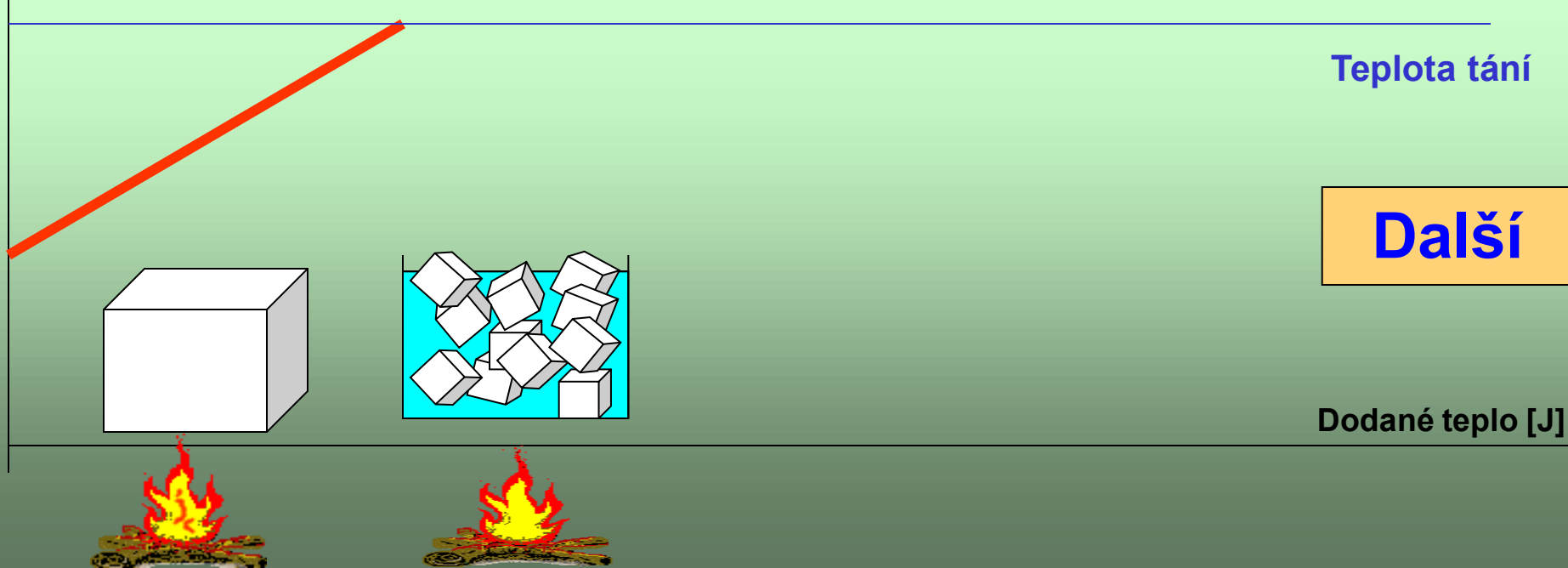
Po celou dobu, kdy jsme dodávali teplo pevné látce, rostla teplota. Ve chvíli, kdy látka dosáhla teploty tání, růst teploty končí. V případě ledu se růst teploty zastavil při 0°C .

Další

Chování látky při teplotě tání

- Teplotu tání t_t jednotlivých látek najdeme ve fyzikálních nebo chemických tabulkách.
- Pohybová energie částic už je tak velká, že postupně překonávají přitažlivé síly charakterizující pevnou látku.
- Při této teplotě vedle sebe existuje pevná látka i kapalina.

Změna pevného skupenství na kapalné

Poslední kousky
pevné látky se
změnily na
kapalinu.

Další

Tání látek

- Při teplotě tání přestává růst teplota.
- Veškeré dodávané teplo se spotřebovává na přeměnu skupenství.
- Množství tepla, které musíme 1 kg látky dodat, aby došlo k celkové změně na kapalně skupenství, nazýváme **měrné skupenské teplo tání**.
- Měrné skupenské teplo tání značíme l_t .

Teplota [°C]

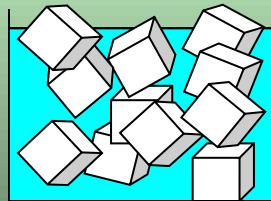
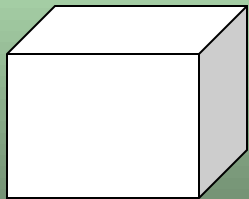
t_t

$$Q = m \cdot l_t$$

Teplota tání

Další

Dodané teplo [J]

Ohřívání kapaliny

Další

Ohřívání kapalin

Teplota [°C]

Jakmile se poslední kousek pevné látky přemění na kapalinu, začne znova stoupat teplota podle vzorce:

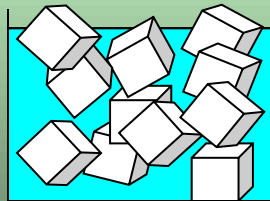
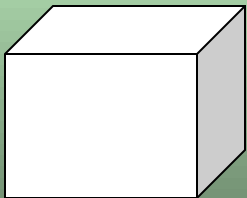
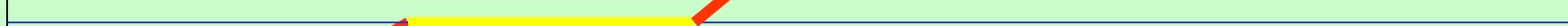
$$Q = m \cdot c \cdot (t_2 - t_1)$$

Písmeno **c** značí opět měrnou tepelnou kapacitu konkrétní kapaliny.

Teplota tání

Další

Dodané teplo [J]

Ohřívání kapalin

Teplota [°C]

Dodáváme-li teplo kapalině, vzrůstá její teplota.

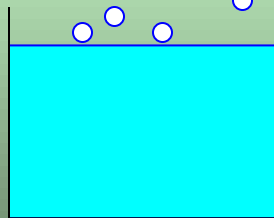
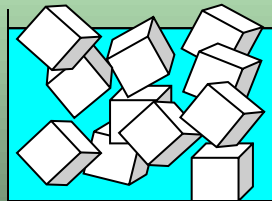
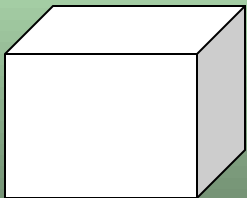
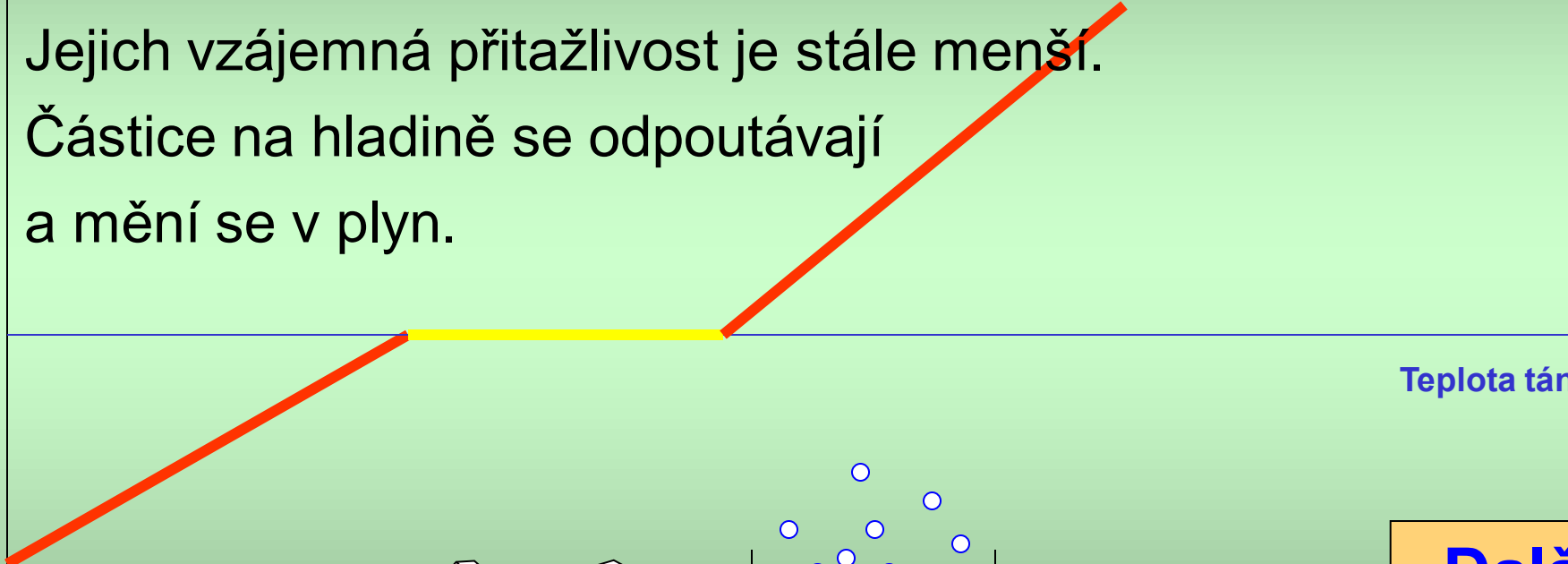
Částice kapaliny se pohybují stále rychleji, narážejí čím dál větší silou do sousedních částic.

Jejich vzájemná přitažlivost je stále menší.

Částice na hladině se odpoutávají a mění se v plyn.

t_t

Teplota tání

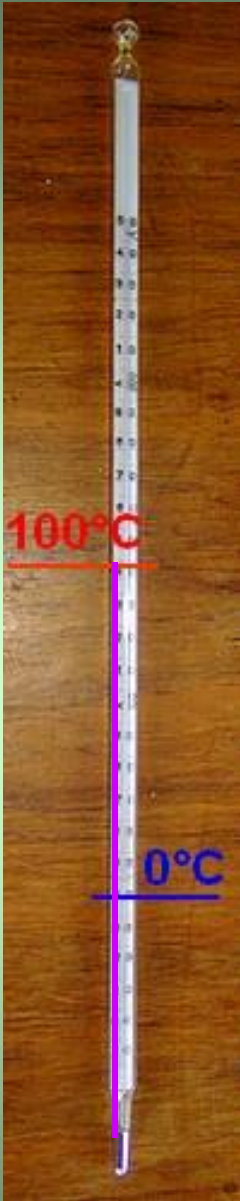

Další

Dodané teplo [J]

Změna kapaliny na plyn

Voda se měnila na vodní páru. Nejen na hladině, ale v celém svém objemu. Bublinky páry se tvořily nejprve u dna, kde byl zdroj tepla, později všude.

I když jsme kapalině stále dodávali teplo, teplota nerostla. Všechna energie se spotřebovávala na to, aby částice překonaly přitažlivé síly mezi sebou. Díky tomuto procesu se kapalina se postupně stávala plynem.

Další

Var kapaliny

Seznam kapitol

Při **teplotě varu** dochází

k **odpařování v celém objemu** kapaliny

(nikoliv jako před tím pouze z hladiny).

Teplota [°C]

t_v

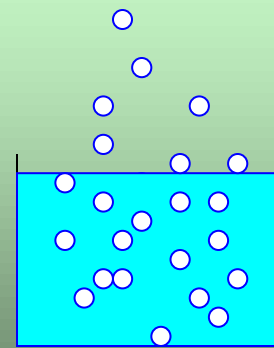
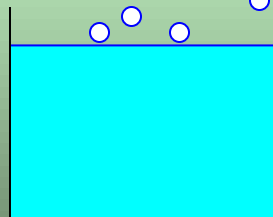
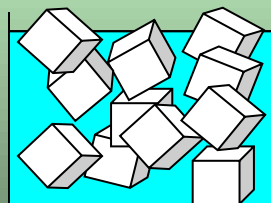
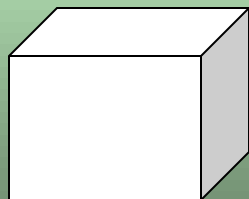
Teplota varu

t_t

Teplota tání

Další

Dodané teplo [J]

Var kapaliny

Teplota [°C]

t_v

t_t

Veškerá energie, kterou do systému dodáváme, se spotřebovává na změnu skupenství

(tj. na překonání mezimolekulárních přitažlivých sil).

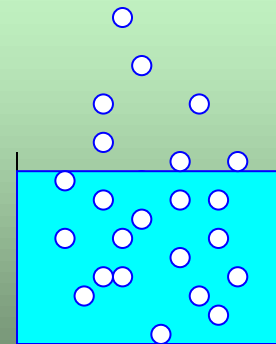
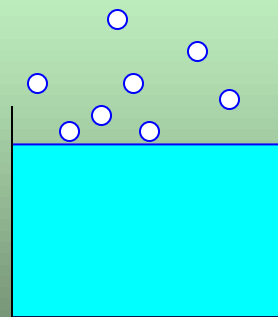
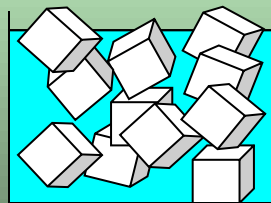
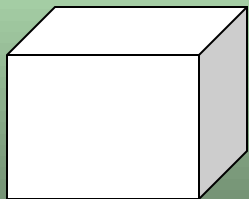
Proto v této fázi **teplota neroste**.

Teplota varu

Teplota tání

Další

Dodané teplo [J]

Měrné skupenské teplo varu

Množství tepla, které potřebujeme dodat 1 kg určité kapaliny, aby se přeměnila na plyn, nazýváme
měrné skupenské teplo varu.

Teplo potřebné k přeměně celého množství kapaliny na plyn počítáme podle vztahu:

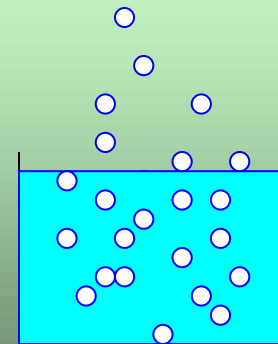
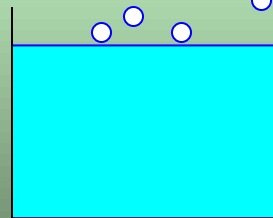
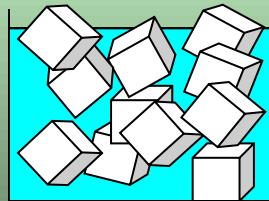
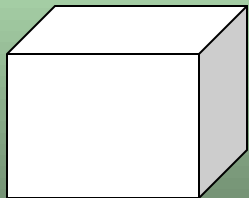
$$Q = m \cdot l_v$$

Teplo varu

Teplo tání

Další

Dodané teplo [J]

Teplota [°C]

t_v

t_t

Ohřívání plynu

Jakmile se poslední zbytek kapaliny přemění na plyn, začne znova stoupat teplota. Množství tepla potřebné k ohřívání plynu počítáme podle vzorce: $Q=m \cdot c \cdot (t_2-t_1)$

Teplota [°C]

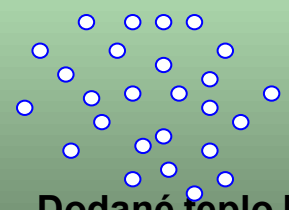
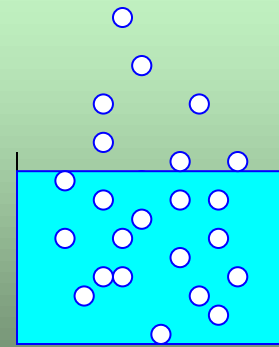
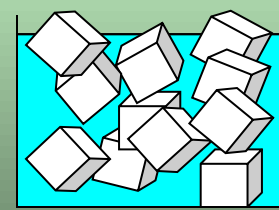
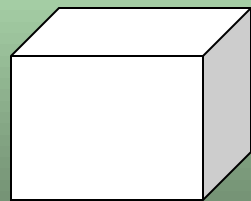
Teplota varu

Veličina **c** je opět **měrná tepelná kapacita látky.**

Teplota tání

Další

Dodané teplo [J]

Graf růstu teploty v závislosti na množství dodaného tepla

m – hmotnost látky

c - měrná tepelná kapacita látky

l_t – měrné skupenské teplo tání

l_v – měrné skupenské teplo varu

t_1 a t_2 – počáteční a konečná teplota látky

$$Q = m \cdot c \cdot (t_2 - t_1)$$

$$Q = m \cdot l_v$$

Teplota varu

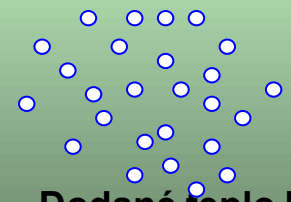
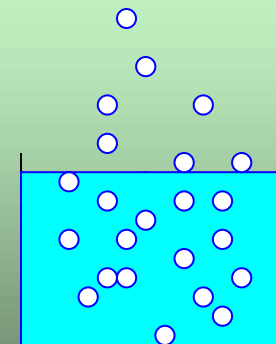
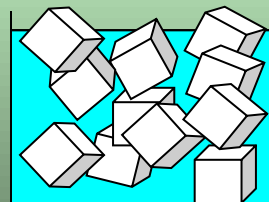
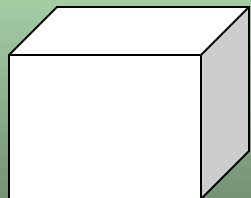
$$Q = m \cdot c \cdot (t_2 - t_1)$$

Konec

$$Q = m \cdot l_t$$

Teplota tání

$$Q = m \cdot c \cdot (t_2 - t_1)$$

Dodané teplo [J]

Teplota [°C]